

Θέμα: «Απάντηση στην επιστολή του προέδρου του ΚΕΣΥ σχετικά με τη ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΚΕΣΥ-ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ της 22/4/2016»

Κύριε Πρόεδρε του ΚΕΣΥ

Σε απάντηση της επιστολής σας σχετικά με τα θέματα «**εκπαίδευσης στην ειδικότητα**» αλλά και το ρόλο των «**επιστημονικών εταιρειών**», θα θέλαμε να σας επισημάνουμε τα παρακάτω:

I. Η πρωτοβουλία του ΚΕΣΥ μας βρίσκει απόλυτα σύμφωνους. Όμως για να γίνει δυνατή η κατάθεση σοβαρών και υλοποιήσιμων προτάσεων χρειάζεται:

α) Διαμόρφωση από την πλευρά του ΚΕΣΥ και αποστολή εξειδικευμένου ερωτηματολογίου σε κάθε επί μέρους θέμα ώστε οι προτάσεις των επιστημονικών εταιρειών να είναι κατά το δυνατόν ομογενοποιημένες και ταξινομήσιμες.

Τα ερωτήματα της επιστολής σας θέτουν το πλαίσιο διαλόγου αλλά προτείνουμε μια ad hoc επιτροπή του ΚΕΣΥ να επεξεργαστεί εξειδικευμένα ερωτήματα και πιθανές απαντήσεις τόσο για τα θέματα της εκπαίδευσης στην ειδικότητα (πρόγραμμα, κέντρα, αξιολόγηση, αριθμός, εξετάσεις κλπ) όσο και για το ρόλο των επιστημονικών εταιρειών (αρμοδιότητες, ονομασία, σύνθεση, καταστατικό κλπ). Τα ερωτηματολόγια θα πρέπει να σταλούν στις επιστημονικές εταιρείες το συντομότερο δυνατόν και πάντως πριν τις θερινές διακοπές.

β) Χρονοδιάγραμμα διαμόρφωσης και αποστολής επεξεργασμένων αναλυτικών απαντήσεων-προτάσεων των επιστημονικών εταιρειών. Η προθεσμία των 2 μηνών που έθεσε το ΚΕΣΥ προφανώς δεν επαρκεί, δεδομένων των εσωτερικών διαδικασιών των επιστημονικών εταιρειών.

Προτείνουμε ένα πρόσθετο διάστημα 6 μηνών (μέχρι το τέλος τους 2016) για τη διεξαγωγή του διαλόγου εντός των επιστημονικών κοινοτήτων ώστε να αποσταλούν στο ΚΕΣΥ τεκμηριωμένες αλλά και συμφωνημένες προτάσεις.

Η ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ ήδη συγκεντρώνει δεδομένα για τις εκπαιδευτικές δυνατότητες κάθε ρευματολογικού κέντρου μέσω ενιαίου εντύπου. Εξάλλου από εξαμήνου (και πριν από την πρωτοβουλία του ΚΕΣΥ) έχει αναλάβει την οργάνωση διαλόγου μεταξύ των διευθυντών των κέντρων για τη βελτίωση της εκπαίδευσης στη Ρευματολογία, διαμορφώνοντας άτυπα μηχανισμό rotation των ειδικευομένων, εκπαιδευτικά μαθήματα κλπ.

Εντός του Ιουνίου προγραμματίζουμε να ανοίξει «δημόσια διαβούλευση» για τα θεσμικά ζητήματα της εκπαίδευσης στην ειδικότητα της Ρευματολογίας (μέσω του site της εταιρείας www.ere.gr). Επιπλέον πρόκειται να συγκαλέσουμε συνάντησης-σύσκεψη των ίδιων των ειδικευομένων ώστε να συμμετάσχουν και αυτοί στη διαμόρφωση των σχετικών προτάσεων.

Μετά την ολοκλήρωση της «διαβούλευσης» θα ανατεθεί σε ειδική επιτροπή της ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ η συγγραφή των αναλυτικών προτάσεων, οι οποίες αφού εγκριθούν θα αποσταλούν στο ΚΕΣΥ μέχρι το τέλος του 2016.

II. Μέχρι την ολοκλήρωση των αναλυτικών προτάσεων, σας αποστέλλουμε προκαταρκτικές επιγραμματικές απαντήσεις στα ερωτήματα που θέσατε, με την

επιφύλαξη των τελικών θέσεων που θα διαμορφώσει ο διάλογος εντός της ρευματολογικής κοινότητας.

1. Πρόγραμμα σπουδών

Το ενιαίο πρόγραμμα σπουδών είναι προφανώς απαραίτητο για την αποτελεσματική και επαρκή εκπαίδευση στη Ρευματολογία. Το Curriculum της ειδικότητας περιγράφεται όμως αναλυτικά από τη UEMS (EUROPEAN UNION OF MEDICAL SPECIALISTS) και χρειάζονται μικρές μόνον προσαρμογές στα ελληνικά δεδομένα.

Η ειδικότητα της Ρευματολογίας περιλαμβάνει 2 έτη εκπαίδευσης στην Παθολογία, 3 έτη στη Ρευματολογία και από 4 μήνες στην Ανοσολογία, την Ορθοπαιδική και τη Φυσική Ιατρική. Το θέμα της αναγκαιότητας απόσπασης στα 4μηνα είναι υπό συζήτηση.

Σε γενικές γραμμές το εκπαιδευτικό πρόγραμμα πρέπει να χωρίζεται σε ετήσιες διδακτικές ενότητες και να περιλαμβάνει:

α) θεωρητικές και κλινικές γνώσεις στην ανατομία, ανοσολογία, βιο-μηχανική οστών και αρθρώσεων, νευροφυσιολογία του πόνου.

β) εκπαίδευση στα ρευματικά νοσήματα (διάγνωση και χειρισμό ασθενών με ρευματικά νοσήματα, αυτοάνοσα και μη, καθώς και άλλες μυοσκελετικές παθήσεις, δυνατότητα ερμηνείας των διαγνωστικών δοκιμασιών - αιματολογικών-βιοχημικών-απεικονιστικών, αποτελεσματική αντιμετώπιση των ασθενών).

γ) πρακτικές και κλινικές δεξιότητες (παρακέντηση αρθρώσεων, τοπικές διηθήσεις, ανάλυση αρθρικού υγρού, εκτέλεση ειδικών δοκιμασιών όπως τριχοειδοσκόπηση, υπέρηχοι μυοσκελετικού κλπ).

2. Αξιολόγηση και διαπίστευση εκπαιδευτικών κέντρων

Τα γενικά προαπαιτούμενα για τη διαπίστευση ενός «Κέντρου» για χορήγηση ειδικότητας στη Ρευματολογία, πρέπει να είναι:

α) επαρκές προσωπικό με την απαραίτητη εμπειρία και προσόντα καθώς και διδακτικές ικανότητες και δυνατότητες.

β) ύπαρξη στο Κέντρο επαρκούς αριθμού ασθενών, της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής για βέλτιστη κλινική λειτουργία, καθώς και δυνατότητας εκτέλεσης εξειδικευμένων ιατρικών πράξεων και διεργασιών. Θετικά αξιολογείται η συνεργασία - σύνδεση του Κέντρου με άλλα που παρέχουν επιπλέον εκπαιδευτικές δυνατότητες.

Η αρχική αξιολόγηση και οι επαναξιολογήσεις (ανά τετραετία) των Κέντρων θα πρέπει να γίνονται με αυτοψία της αρμόδιας επιτροπής με βάση λεπτομερή κριτήρια που θα διαμορφωθούν. Η αξιολόγηση μπορεί να αφορά την πλήρη ή μερική δυνατότητα εκπαίδευσης στην ειδικότητα και σε κάθε επαναξιολόγηση το Κέντρο μπορεί να αναβαθμίζεται ή να υποβαθμίζεται.

3. Εκπαιδευτικά Κέντρα αναφοράς

Η δημιουργία και διατήρηση "Κέντρων αναφοράς" είναι σημαντικό τμήμα της συνεχιζόμενης ιατρικής εκπαίδευσης. Τα Κέντρα αναφοράς καθορίζονται με βάση ειδικές εκπαιδευτικές-ερευνητικές δυνατότητες που διαθέτουν σε επί μέρους γνωστικά αντικείμενα της ειδικότητας. Τα Κέντρα αναφοράς προωθούν την «αριστεία» αλλά επίσης εκπαιδεύουν με σύστημα rotation όλους τους ειδικευόμενους για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Χαρακτήρα «Κέντρου αναφοράς» μπορούν να έχουν τόσο νοσοκομειακά όσο και πανεπιστημιακά τμήματα ή κλινικές.

4. Έναρξη ειδικότητας

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα (curriculum) θα πρέπει να τηρείται αυστηρά. Δεδομένου ότι η διαδικασία αυτή θα πρέπει να διαχωρίζεται ανά έτος σπουδών, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η έναρξη της ειδίκευσης ανά συγκεκριμένα διαστήματα (1 ή 2 φορές το χρόνο). Αυτό προϋποθέτει ότι θα υπάρξει σαφής διαχωρισμός των ειδικευόμενων κατά έτος ειδικότητας.

5. Καθορισμός αριθμού εκπαιδευτών ειδικών - ειδικευομένων

Η βέλτιστη διεθνής πρακτική είναι η αναλογία 1:2 έως 1:3 εκπαιδευτών προς εκπαιδευόμενους. Δεδομένης όμως της υποστελέχωσης των περισσότερων κέντρων πρέπει να θεσμοθετηθεί ο συνυπολογισμός εναλλακτικών μορφών εκπαιδευτών (π.χ. Επισκέπτες Καθηγητές ή Επισκέπτες Ειδικοί, Πανεπιστημιακοί Υπότροφοι, Επικουρικοί Ιατροί, Ειδικευόμενοι τελευταίου έτους κλπ).

6. Δημιουργία βιβλιαρίου ειδικευομένου

Η δημιουργία ενιαίου βιβλιαρίου ειδικευομένου προτείνεται και από τη UEMS. Σε αυτό θα πρέπει να αναφέρονται με λεπτομέρειες ο αριθμός και η κατηγορία ασθενών καθώς και οι διαδικασίες (παρεμβατικές ή μη) στις οποίες συμμετέχει ο ειδικευόμενος.

Το βιβλιάριο θα ελέγχεται και θα υπογράφεται από τον υπεύθυνο εκπαίδευσης του Κέντρου κάθε έτος, ώστε να υπάρχει σαφής εικόνα της κλινικής εμπειρίας που αποκτά και της εν γένει συμμετοχής του ειδικευομένου.

Το βιβλιάριο θα ακολουθεί τον ειδικευόμενο σε οποιοδήποτε Κέντρο ασκείται κατά τη διάρκεια της ειδικότητας.

7. Πανελλαδικές εξετάσεις

Οι εξετάσεις για την απόκτηση του τίτλου ειδικότητας πρέπει να είναι ενιαίες, πανελλαδικές, γραπτές και προφορικές και να διενεργούνται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο. Η «Κεντρική Εξεταστική Επιτροπή» πρέπει να συγκροτείται από το ΚΕΣΥ μετά από πρόταση της αντίστοιχης Επιστημονικής Εταιρείας κορμού και θα πρέπει να περιλαμβάνει εκπροσώπους της Επιστημονικής Εταιρείας, της Πανεπιστημιακής Κοινότητας καθώς και των Νοσοκομειακών Εκπαιδευτικών Κέντρων.

8. Μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης

Μπορεί να οριστούν ως προαπαιτούμενο για τις εξετάσεις και να συλλέγονται από τη συμμετοχή του ειδικευόμενου σε παρουσιάσεις ερευνητικών εργασιών (αναρτημένων ή προφορικών) σε συνέδρια ή από ομιλίες σε επίσημες επιστημονικές συναντήσεις.

Επίσης θα πρέπει να συλλέγονται μόρια από την υποχρεωτική παρακολούθηση των επίσημων συνεδρίων – σεμιναρίων της ειδικότητας.

9. Ενιαίο Καταστατικό Επιστημονικών Εταιρειών κορμού

Οι Επιστημονικές Εταιρείες παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες και δε μπορούν να έχουν ταυτόσημα καταστατικά. Θα μπορούσαν όμως να τροποποιήσουν τα υπάρχοντα καταστατικά τους στις ελάχιστες απαιτήσεις που θα προβλέπει «ενιαίο πλαίσιο» που θα διαμορφώσει ο νόμος μετά από πρόταση του ΚΕΣΥ.

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται να δοθεί στο «ενιαίο πλαίσιο» που θα προτείνει το ΚΕΣΥ στα επαγγελματικά ζητήματα που προβλέπονται στα καταστατικά ορισμένων επιστημονικών εταιρειών, ώστε να κατοχυρώνεται ο επιστημονικός χαρακτήρας τους.

10. Καθορισμός σχέσης ειδικού ιατρού και πληθυσμού

Σήμερα διαθέτουμε περίπου 350 ειδικευμένους Ρευματολόγους στην Ελλάδα. Η σημερινή αναλογία Ρευματολόγων είναι από τις υψηλότερες στην Ευρώπη (περίπου 1: 30.000 πληθυσμού). Το πρόβλημα είναι ο πολύ μικρός αριθμός ειδικών ρευματολόγων που υπηρετεί στις δημόσιες δομές υγείας (περίπου 50 στα νοσοκομειακά και πανεπιστημιακά κέντρα και 20 προσωρινά στο ΠΕΔΥ). Η βελτίωση της σχέσης αυτής προϋποθέτει αλλαγές στο δημόσιο σύστημα υγείας (ανάπτυξη πρωτοβάθμιων δομών, καθορισμός διαδικασιών παραπομπής στον ειδικό, τοποθέτηση ενός τουλάχιστον Ρευματολόγου σε κάθε νομαρχιακό νοσοκομείο κλπ).

Η μέση αναλογία 1 ειδικός ανά 40.000 πληθυσμού θα ήταν λογική, εάν στην Ελλάδα αναπτύσσονταν αποτελεσματικά οι πρωτοβάθμιες διαδικασίες υγείας και ενισχύονταν οι νοσοκομειακές δομές. Στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε να υπάρξει αντίστοιχη μείωση του αριθμού των θέσεων ειδικότητας. Σήμερα διαθέτουμε 52 θέσεις ειδικότητες (+ 5 πρόσθετες θέσεις για εκτός λίστας Στρατιωτικούς κλπ).

11. Ονομασία υφιστάμενων Επιστημονικών Εταιρειών

Η πλειοψηφία των Επιστημονικών Εταιρειών δραστηριοποιούνται από πολλά χρόνια και έχουν προσφέρει σημαντικό έργο. Η ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ ιδρύθηκε το 1960. Προτείνουμε να διατηρηθεί η υπάρχουσα ονομασία των επιστημονικών εταιρειών κορμού (ειδικοτήτων), με την προϋπόθεση προσαρμογής του καταστατικού τους στο «ενιαίο πλαίσιο» που θα διαμορφωθεί.

12. Αριθμός και αναλογία μελών Κ.Ε.Ε.

Χρειάζεται να καθοριστούν επακριβώς ο ρόλος και τα καθήκοντα της Επιτροπής.

Εάν πρόκειται να είναι μόνον «Εξεταστική» θα μπορούσε να είναι 7μελής με εκπροσώπηση 2-3 μελών ΔΕΠ με τίτλο ειδικότητας Ρευματολογίας και όχι μόνο με γνωστικό αντικείμενο, 2-3 Δ/των Ρευματολόγων ΕΣΥ, 1 Δ/τή Στρατιωτικών Ρευματολογικών Κλινικών και 1-2 εκπροσώπων της Επιστημονικής Εταιρείας (ΕΡΕ-ΕΠΕΡΕ).

Θα μπορούσε όμως να οριστεί ως γενικότερη «Κεντρική Επιτροπή Ειδικότητας», στην οποία να ανατεθεί επιπλέον η αξιολόγηση των Κέντρων, η πιθανή αντικειμενική επιλογή των ειδικευομένων, η παρακολούθηση εφαρμογής του εκπαιδευτικού προγράμματος κλπ. Σε αυτή την περίπτωση πρέπει να έχει ευρύτερη σύνθεση (9μελής ή 11μελής) με μεγαλύτερη συμμετοχή εκπροσώπων της Επιστημονικής Εταιρείας (3-5 μέλη).

Στην απόφαση του ΚΕΣΥ για τη σύνθεση της Επιτροπής θα πρέπει να έχει βαρύνοντα ρόλο η πρόταση της επιστημονικής εταιρείας (σε αντίθεση με την μέχρι τώρα πρακτική να ζητείται η γνώμη των εταιρειών αλλά να μη λαμβάνεται υπόψη).

13. Σύνδεση Επιστημονικών Εταιρειών με ΕΟΦ

Οι Επιστημονικές Εταιρείες θα πρέπει να έχουν άμεση σύνδεση κυρίως με το ΚΕΣΥ, το οποίο πρέπει να αναλάβει και την ευθύνη για την έγκριση των Συνεδρίων και άλλων επιστημονικών ιατρικών εκδηλώσεων.

Η σύνδεση με τον ΕΟΦ θα μπορούσε να γίνει για τη συμμετοχή σε διάφορες επιτροπές ειδικού ενδιαφέροντος (έγκριση φαρμάκων, κλινικών μελετών κτλ).

Στο ενδιάμεσο διάστημα που ο ΕΟΦ διατηρεί το δικαίωμα έγκρισης/απόρριψης επιστημονικών εκδηλώσεων χρειάζεται αφενός να εφαρμόζονται σταθερά κριτήρια-κανόνες έγκρισης των εκδηλώσεων και αφετέρου ο ΕΟΦ να συνεργάζεται με τις επιστημονικές εταιρείες στα θέματα αυτά.

Τέλος:

- Συμφωνούμε ανεπιφύλακτα με την πρόταση του ΚΕΣΥ «οι Επιστημονικές Εταιρείες κορμού να αποτελούν τα επίσημα συμβουλευτικά όργανα της πολιτείας για θέματα αρμοδιοτήτων τους».
- Επισημαίνουμε ακόμα ότι είναι απαραίτητη η διαφανής διαδικασία πιστοποίησης των υπολοίπων Επιστημονικών Εταιρειών (εκτός των εταιρειών κορμού), οι οποίες ανέρχονται σε μερικές χιλιάδες και πρέπει να αυστηροποιηθεί το πλαίσιο λειτουργίας τους. Χρειάζονται ομοιογενή κριτήρια πιστοποίησης από το ΚΕΣΥ (όπως το παραγόμενο μέχρι στιγμής έργο, τα μέλη, το καταστατικό κλπ) ώστε να διαμορφωθεί σχετικό μητρώο. Όσες από τις εταιρείες αυτές πληρούν τα κριτήρια και εντάσσονται στο μητρώο θα πρέπει να μπορούν να έχουν ισότιμο ρόλο στη συνεχιζόμενη ιατρική εκπαίδευση, την έρευνα και τις κοινωνικές πρωτοβουλίες (δηλαδή σε όλες τις διαδικασίες με εξαίρεση την εκπαίδευση των ειδικευομένων).